

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת

יואב קיש
רועי פולקמן
טלי פלוסקוב
מיכאל מלכיאלי
דן סידה
יפעת שאשא ביטון
יצחק וקנין
נאוה בוקר
ענת ברקו
דוד אמסלם
בצלאל סמוטריץ'

5828/20/פ

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תיקון – היוועדות חזותית), התשע"ט–2018
הוספת סימן ז'¹. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו–1996¹, אחרי
סעיף 65 יבוא:

"סימן ז': היוועדות חזותית

דיונים בעניינו של 65א. (א) בסעיף זה, "היוועדות חזותית" – תקשורת
עצור בדרך של בין שני מוקדים המאפשרת העברת תמונה וקול
היוועדות חזותית בזמן אמת.

(ב) ניתן לערוך היוועדות חזותית בכל הדיונים
בעניינו של עצור אשר אינם דיוני הוכחות בתיק,
לרבות בדיוני עררים, אם מתקיימים לגביו כל
אלה:

(1) הוא בגיר;

(2) הוא מיוצג בידי סניגור;

(3) הוא הסכים לעריכת הדיון באמצעות
היוועדות חזותית.

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

(ג) לשם קיום דיון לפי הוראות סעיף קטן (ב), יובא החשוד למקום שקבע המפקח הכללי של המשטרה או נציב בתי הסוהר, לפי עניין, ואשר קיבל את אישורו המוקדם של מנהל בתי המשפט, והחשוד ישהה בו לקראת הדיון ובמהלכו.

(ד) דיון לפי סעיף קטן (ב) ייערך בדרך שתבטיח כי יתקיימו כל אלה:

(1) החשוד יראה וישמע את הנעשה במהלך הדיון בבית המשפט;

(2) השופט, הסניגור, והשוטר או התובע, לפי העניין, יראו וישמעו את החשוד וסביבתו במהלך הדיון;

(3) תתאפשר שיחה חסויה בין החשוד לסניגורו לפני הדיון ובמהלכו; על אף הוראות חוק האזנת סתר, התשל"ט-1979,² לא ניתן להתיר האזנת סתר לשיחה חסויה כאמור בפסקה זו, וסעיף 13(א)(2) לחוק האמור לא יחול לגביה.

(ה) הובא החשוד למקום כאמור בסעיף קטן (ג), יראוהו, לעניין מנין התקופה הקבועה בחוק להבאתו לפני שופט, כאילו הובא לפני שופט, ובלבד שעם הבאת החשוד למקום כאמור נמסרה על כך הודעה לשופט.

(ו) השר לביטחון הפנים יקבע, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, תקנות לביצוע סעיף זה.

(ז) אין בהוראות סעיף זה לגרוע מהאפשרות לערוך כל דיון שלא באמצעות היוועדות חזותית.

(ח) בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות על עריכת דיון שלא באמצעות היוועדות חזותית, אף אם התקיימו התנאים בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (ב)."

² ס"ח התשל"ט, עמ' 118.

בתום שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה, לפי המוקדם מביניהם.

דבר הסבר

הצעת החוק מבוססת על הפקת לקחים מההסדר הניסיוני של קיום דיוני מעצרים בדרך של היוועדות חזותית אשר היה קבוע בעבר בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (היוועדות חזותית – הוראת שעה), התשס"ז–2007 (להלן – הוראת השעה).

ליווי אסירים ועצורים מבתי סוהר לדיונים בבתי משפט מבוצע על ידי יחידת "נחשון", השייכת לשירות בתי הסוהר. היקף פעילותה של היחידה נרחב מאד, ואף גדל באופן משמעותי בשנים האחרונות, כך שכיום מונה יחידת נחשון למעלה מאלף סוהרים, ומשנעת כ-1,500 עצורים ואסירים ביום ברחבי הארץ. בשל היקפה הנרחב, כרוכה פעילות זו בעלויות תקציביות ניכרות. יצוין כי מעבר לעלות התקציבית, שינוע כמות כה גדולה של עצורים ואסירים טומן בחובו סיכון גובר לבריחתם. כמו כן, ניוד האסירים כרוך בהשקמה מוקדמת ובהחזקה בתאי מעצר עד קיום הדיון בבית המשפט, כך שצמצום הצורך בליווי אסירים, עשוי להיות בעל השפעה חיובית גם על הרווחה האישית של האסירים.

היוועדות חזותית מאפשרת התקשרות בין אנשים הנמצאים במקומות שונים באמצעות טכנולוגיה המאפשרת להם לראות ולשמוע זה את זה. היוועדות חזותית בדיוני מעצרים מתקיימת כאשר העצור נמצא בחדר היוועדות מיוחד שהוכשר לשם כך, המצוי בתוך מכלול בית המעצר (חדר ההיוועדות), מבלי שיהיה צורך להביאו לבית המשפט. העצור יכול לראות ולשמוע את המתרחש באולם בית המשפט, אשר הוכשר גם הוא לשם כך והנוכחים באולם יכולים לראות ולשמוע את העצור. במהלך הדיון, נשמרת זכאותם ויכולתם של העצור וסנגורו לערוך שיחה חסויה על ידי שימוש בטלפון המצוי ליד העצור, כאשר בזמן השיחה מושתקת מערכת השמע במעגל סגור.

כאמור, הסדר של קיום דיונים באמצעות היוועדות חזותית היה קבוע בעבר בהוראת שעה. הוראת השעה התקבלה ביום ד' בשבט התשס"ז (23 בינואר 2007), תוקפה הוארך פעמיים, והיא פקעה ביום י"ב באב התש"ע (22 ביולי 2010). בהתאם להסדר, ניתן היה לערוך דיונים בבקשה להארכת מעצרו של חשוד או לשחרור בערובה באמצעות היוועדות חזותית, בכפוף להתקיימותם של מספר תנאים, וביניהם הסכמת החשוד לקיום הדיון באמצעות היוועדות חזותית.

תקופת הניסיון של ההסדר הייתה מלווה במחקר חיצוני שבדק את שביעות רצונם של המעורבים בו, והוא העלה בין היתר כי ההיוועדות החזותית משמשת כתחליף ראוי לנוכחות הפיזית של העצור תוך שמירה על זכויותיו המהותיות וכי היא נעדרת השפעה על תוצאות הדיון המשפטי. כמו כן העלה המחקר כי בקרב העצורים קיימת רמת שביעות גבוהה ביותר מהדיון באופן זה בהשוואה לדיון פרונטאלי.

לפיכך, מוצע לקבוע כי יתאפשר לקיים דיונים בעניינו של חשוד או נאשם, שאינם דיוני הוכחות בתיק, בדרך של היוועדות חזותית. עוד מוצע לקבוע הוראות בדבר אופן קיום הדיון.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת דוד אמסלם (2519/20 פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ד' בכסלו התשע"ט – 12.11.18